

Stručná zpráva o výskytu západonilské horečky u lidí v roce 2018 v České republice a v Evropě

A brief report on human cases of West Nile fever in the Czech Republic and Europe in 2018

Hana Orlíková, Barbora Macková, Hana Zelená, Helena Šebestová, Renata Ciupek

ZÁPADONILSKÁ HOREČKA U LIDÍ V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2018

V roce 2018 bylo hlášeno celkem 7 případů onemocnění západonilskou horečkou u obyvatel České republiky, z toho 2 importované případy ze zahraničí a 5 onemocnění s místním přenosem. Dva naši občané se nakazili při turistickém pobytu v Řecku a v Rakousku. K autochtonnímu přenosu došlo u 5 osob z Jihomoravského kraje, s pravděpodobným místem nákazy v různých lokalitách na Břeclavsku a na Brněnsku [1]. U všech sedmi případů byl uveden způsob přenosu nákazy poštípaním komáry.

Onemocnělo 5 mužů a 2 ženy ve věkovém rozmezí 46 – 80 let (medián 71), ženy ve věku 46 a 71 let a muži 50, 51, 74, 78 a 80 let. Kromě jednoho případu se u všech nemocných jednalo o závažnou neuroinvasivní formu onemocnění, došlo k jednomu úmrtí u 71leté ženy s místním přenosem nákazy. Šest pacientů bylo hospitalizováno, z toho pět bylo léčeno na infekčním oddělení a jeden na interním oddělení. Jeden z mužů, aktivně sportující, nebyl hospitalizován a diagnóza u něj byla potvrzena dodatečně. Jedna osoba onemocněla v červenci, dvě v první polovině srpna a čtyři během září. Začátek příznaků onemocnění u autochtonních případů byl v rozmezí od 23. 7. do 23. 9. 2018.

Všechny případy západonilské horečky byly potvrzeny laboratorně v Národní referenční laboratoři pro arboviry Zdravotního ústavu v Ostravě. U 4 pacientů byl metodou RT-PCR s následnou sekvenací prokázán jako původce onemocnění virus West Nile linie 2, shodný s virem cirkulujícím v Evropě. U zbývajících 3 pacientů byla diagnóza infekce WNV stanovena na základě pozitivní sérologie včetně konfirmace metodou virusneutralizačního testu (VNT). V jednom případě nelze vyloučit proběhlou infekci virem Usutu (USUV) vzhledem k pozitivním výsledkům VNT anti-WNV i anti-USUV.

Jeden případ na podkladě sérologických výsledků z lokální laboratoře byl původně veden a nahlášen do Informačního systému infekční nemoci (ISIN) jako klíšťová encefalitida. Později byly provedeny laboratorní testy v NRL pro arboviry a potvrzena diagnóza západonilské horečky, vykazání případu v ISIN bylo následně změněno z dg. A84.1 na dg. A92. 3.

Všechny případy byly podle definice EK klasifikovány jako potvrzené.

V loňském roce se v ČR jednalo o nárůst výskytu západonilské horečky oproti minulým rokům. V předcházejících letech nebyly případy západonilské horečky u lidí v České republice zaznamenány. Jen v roce 2013 byl diagnostikován jeden případ z Moravskoslezského kraje s pravděpodobným místním přenosem na našem území [2] a několik pravděpodobných případů bylo na jižní Moravě po povodních v roce 1997 [3, 4]. V minulých letech byly jen ojediněle diagnostikovány importované případy, v roce 2002 z USA, v roce 2007 ze Zanzibaru a z Kypru [2].

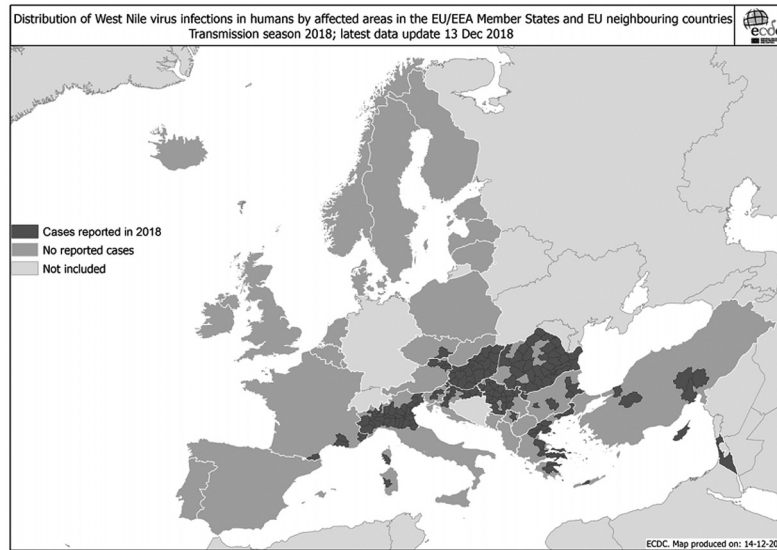
ZÁPADONILSKÁ HOREČKA U LIDÍ V EVROPĚ V ROCE 2018

Epidemiologická situace v roce 2018 v Evropě byla ve výskytu západonilské horečky mimořádná co do vysokého počtu nemocných, rozsahu postižených území i déletrvající sezóny. V Evropě bylo v roce 2018 do systému TESSy (The European Surveillance System) hlášeno celkem 2083 autochtonních onemocnění západonilskou horečkou u lidí [5], čímž byl překročen kumulativní počet případů za posledních sedm let a jedná se o sedminásobek případů z roku 2017. Podle začátku příznaků onemocnění se první případ objevil o měsíc dříve než v předcházejících letech, již ve 22. kalendářním týdnu a poslední případ se projevil až v polovině listopadu, ve 46. týdnu, což bylo rovněž o pár týdnů později než obvykle.

V jedenácti zemích Evropské Unie bylo zaznamenáno 1503 nemocných (Itálie 576, Řecko 311, Rumunsko 277, Maďarsko 215, Chorvatsko 53, Francie 27, Rakousko 20, Bulharsko 15, Česká republika 5, Slovinsko 3, Kypr 1) a dále bylo hlášeno 580 případů u osob ze čtyř zemí sousedících s EU (Srbsko 415, Izrael 128, Turecko 23, Kosovo 14). Poměr nemocných mužů k ženám byl 1,5:1. V roce 2018 bylo v Evropě hlášeno 181 úmrtí na západonilskou horečku (Řecko 47, Itálie 46, Rumunsko 43, Srbsko 35, Kosovo 3, Turecko 3, Bulharsko 2, Česká republika 1, Maďarsko 1).

Ve srovnání s minulými lety došlo k největšímu nárůstu v Bulharsku (15×), ve Francii (13×) a v Itálii (11×). V sezóně 2018 se 68% manifestních případů projevovalo jako

Mapa 1: Oblasti v Evropě (geografická úroveň NUTS3) s autochtonním přenosem západonilské horečky u lidí v sezóně 2018

neuroinvasivní forma, což je srovnatelné s 65 % a 73 %, v letech 2016 a 2017. Smrtnost 9 % byla podobná jako v minulých dvou letech, kdy činila 9 %–11 %.

Poděkování

Rádi bychom touto cestou poděkovali pracovníkům protiepidemických odborů Krajské hygienické stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně a Hygienické stanice hlavního města Prahy za důkladnou práci v terénu při epidemiologickém šetření u jednotlivých případů západonilské horečky v roce 2018.

LITERATURA:

1. Informační systém infekční nemoci (ISIN). Hygienická služba, Státní zdravotní ústav, Praha, 2019.
2. EPIDAT. Systém hlášení infekčních nemocí v ČR. Hygienická služba, Státní zdravotní ústav, Praha, 2017.
3. Hubálek Z, Halouzka J, Juřicová Z. West Nile fever in Czechland. *Emerg Infect Dis.* 1999 Jul-Aug; 5(4): 594–595.
4. Hubálek Z, Halouzka J, Juřicová Z, Příkazský Z, Žáková J, Šebesta O. Surveillance virů přenosných komáry na Břeclav-

sku v povodňovém roce 1997. *Epidemiol Mikrobiol Imunol.* 1999; 48(3): 91–96.

5. ECDC – Epidemiological update: West Nile virus transmission season in Europe, 14 Dec 2018 <https://ecdc.europa.eu/en/news-events/epidemiological-update-west-nile-virus-transmission-season-europe-2018>

Zpracovaly:

*MUDr. Hana Orlíková, MUDr. Barbora Macková,
Ing. Helena Šebestová
Státní zdravotní ústav, Centrum epidemiologie
a mikrobiologie a Oddělení biostatistiky*

*Laboratorní vyšetření provedla a v textu komentovala
MUDr. Hana Zelená
Národní referenční laboratoř pro arboviry
Zdravotního ústavu v Ostravě
MUDr. Renata Ciupek
Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje
se sídlem v Brně, Protiepidemický odbor*